

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Čurdy a soudců
JUDr. Jiřího Macka a JUDr. Yvony Svobodové ve věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]
bytem [adresa]
zastoupený advokátkou JUDr. [jméno] [příjmení]
se sídlem [adresa]

proti

žalovaným: 1) [právnícká osoba], [IČO]
se sídlem [adresa]
2) [právnícká osoba], [IČO]
se sídlem [adresa]
3) [právnícká osoba], [IČO]
se sídlem [adresa]
zastoupený advokátkou JUDr. [jméno] [příjmení]
se sídlem [adresa]

o ochranu osobnosti, k odvolání žalovaných 1) a 3) proti částečnému rozsudku Městského soudu
v Praze ze dne 31. 3. 2021, č. j. 37 C 123/2011-433,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích II., III. a IV. mění tak, že žaloba o uložení povinnosti žalovanému 1) zaplatit žalobci 30 000 Kč a žalovanému 3) uveřejnit omluvu a zaplatit žalobci 30 000 Kč se zamítá.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému 1) na náhradu nákladů řízení 900 Kč a na náhradu nákladů odvolacího řízení 2 600 Kč a žalovanému 3) k rukám advokátky JUDr. [jméno] [příjmení] na náhradu nákladů řízení 28 798 Kč a na náhradu nákladů odvolacího řízení 12 228 Kč, vždy do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem ve výroku I. zamítl žalobu v rozsahu uložení povinnosti žalovanému 1) uveřejnit na svůj náklad v periodickém tisku [příjmení] deník omluvu následujícího znění: „Tímto se omlouváme synovi muže zmizelého spolu se svou manželkou v listopadu 2009 v [obec] za uveřejnění nepravdivých a neověřených informací o jeho osobě, které mohly vyvolat dojem, že pachatelem trestné činnosti v souvislosti se zmizením dvou osob v [obec] je nadevší pochybnost syn zmizelého.“, ve výroku II. uložil žalovanému 1) povinnost do 3 dnů ode dne právní moci rozsudku zaplatit žalobci 30 000 Kč jako zadostiučinění za neoprávněný zásah do cti, důstojnosti a dobré pověsti žalobce, ve výroku III. uložil žalovanému povinnost do 14 dnů ode dne právní moci rozsudku uveřejnit na svůj náklad v periodickém tisku Právo omluvu následujícího znění: „Tímto se omlouváme synovi muže zmizelého spolu se svou manželkou v listopadu 2009 v [obec] za uveřejnění nepravdivých a neověřených informací o jeho osobě, které mohly vyvolat dojem, že pachatelem trestné činnosti v souvislosti se zmizením dvou osob v [obec] je nadevší pochybnost syn zmizelého.“, ve výroku IV. uložil žalovanému 3) povinnost do 3 dnů ode dne právní moci rozsudku zaplatit žalobci 30 000 Kč jako zadostiučinění za neoprávněný zásah do cti, důstojnosti a dobré pověsti žalobce, ve výroku V. rozhodl o nákladech řízení ve vztahu žalobce a žalovaného 1) tak, že žádný z nich nemá právo na náhradu nákladů řízení, ve výroku VI. rozhodl o nákladech řízení ve vztahu žalobce a žalovaného 3) tak, že žalovanému 3) uložil povinnost zaplatit žalobci jejich náhradu ve výši, která bude specifikována v samostatném usnesení a ve výroku VII. uložil žalovanému 3) povinnost za žalobce zaplatit soudní poplatek ve výši 5 870 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám státu.

2. Vyšel z tvrzení žalobce o tom, že žalovaní do jeho práv zasáhli tím, že žalovaný 1) v jím vydávaném deníku Právo dne [datum] uveřejnil článek, „Dům byl plný krve, ale oběti záhadně zmizely“ a v něm informaci, „Podle informací Práva majitele domu už vloni napadl jeho dvaatřicetiletý syn ocelovými nůžkami na plech. Starší muž tehdy skončil v nemocnici a z následků napadení se léčil asi půl roku.“. Žalovaný 2) v jím vydávaném týdeníku Sedmička dne [datum] uveřejnil článek, „Těla manželů nenašli ani potápěči, vrah skončil ve vazbě“ a v něm informace, „Z vražd obvinili kriminalisté dvaatřicetiletého syna zmizelého muže, kterého usvědčily zajištěné biologické stopy“, „Otec podle sousedů vyšel ze souboje s vážným poraněním hlavy, syn i u soudu vyslechl obvinění z těžkého ublížení na zdraví. Způsobil mu zlomeniny nosu a spodiny očné s dobou léčení pět měsíců a pravděpodobnými trvalými následky.“ a, „Soud ale případ odložil a mladý muž si do deníku napsal větu – Takže, „spravedlnost“ zvítězila, útočník odešel nepotrestán...“. Žalovaný 3) v jím vydávaném deníku [příjmení] deník dne [datum] článek (včetně fotografií domu pohřešovaných osob), „Pátrání po tělech pokračuje“ a v něm informace, „Důkazy proti němu máme, všechny biologické stopy na místě jednoznačně vedou k jeho osobě.“. Podle žalobce je v článcích hovořeno o něm, žalobce je v článcích možno identifikovat, neboť je zde uvedeno, že domnělým vrahem je syn domnělé oběti, je uvedena ulice, kde mělo k činu dojít. Tvrzení v těchto článcích jsou nepravdivá, zkreslená a difamující, zasahují do práva žalobce na čest, lidskou důstojnost a dobrou pověst. Obsah článků vzbudil v okolí žalobce dojem, že je dvojnásobným vrahem. Právě v odsouzení v očích známých a sousedů s ohledem na dostatečnou identifikaci jeho osoby prostřednictvím textu článků a doprovodnými fotografiemi vnímá žalobce nejintenzivnější zásah. Tvrzení v článcích překračují podle žalobce zpravodajskou licenci podle §

12 odst. 3 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“), žalovaní porušili zásadu presumpce neviny a kvůli nim se od okamžiku vydání předmětných článků na žalobce pohlíží jako na pachatele extrémně závažného trestného činu, ač mu vina v době vydání článků nebyla prokázána.

3. Žalovaný 1) navrhl zamítnutí žaloby s tím, že v jím uveřejněném článku nezveřejnil jméno žalobce ani obětí a dále ani nezveřejnil, zda se zmizelé osoby staly obětí vraždy. Z předmětného článku nelze dojít k závěru, že žalobce je podezřelý z vraždy zmizelých osob.

4. Žalovaný 3) rovněž navrhl zamítnutí žaloby. Má za to, že se mu v článku podařilo dodržet vyvážený vztah mezi zájmem na zpravodajství a zájmem na ochranu osobnosti zainteresovaných osob, žalobce nebyl v článku identifikován a žalovaný 3) plnil svou povinnost o úplné informovanosti čtenářů v rámci „zpravodajské licence“.

5. Soud prvního stupně dále připomněl, že ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 4. 6. 2014, č. j. 37 C 123/2011-170, jímž žalobu v celém rozsahu zamítl, když dovodil, že běžný čtenář z předmětných článků žalobce nemůže identifikovat a žalobce ani neprokázal, že by články obsahovaly nepravdivé informace o jeho osobě. Připomněl rovněž, že tento rozsudek byl zrušen usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 1. 2017, č. j. 3 Co 174/2014-247, když podle názoru odvolacího soudu samotné neuvedení jména žalobce v předmětných člancích neznamená, že by žalobce nebylo možné identifikovat. Proto odvolací soud věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení a uložil mu, aby vycházel z obsahu článků včetně zveřejněných fotografií a vyhodnotil, zda z nich lze žalobce identifikovat či nikoliv, dále aby rozlišil, zda se v člancích jedná o skutková tvrzení či hodnotící soudy.

6. Soud prvního stupně pak v odůvodnění rozsudku poznamenal, že rozhodoval jen ve vztahu k žalovaným 1) a 3), neboť řízení ve vztahu k žalovanému 2) je přerušeno v důsledku prohlášení konkursu na jeho majetek, o čemž soud prvního stupně vyrozuměl účastníky usnesením ze dne 12. 5. 2020, č. j. 37 C 123/2011-317. Věc ve vztahu k těmto žalovaným v dalším řízení posoudil podle § 11 a § 13 obč. zák., dospěl k závěru, že v předmětných člancích se nevyskytují žádné hodnotící soudy, ale pouze skutková tvrzení a že záměrem článků bylo toliko informovat veřejnost o událostech v nich popsanych, nikoliv vyjádřit vlastní názor na ně. Oba články podle soudu působí jako přehledný souhrn informací, které se jejich autorům podařilo získat a které tak předávají veřejnosti. Dále se soud zabýval otázkou pravdivosti těch skutkových tvrzení, která se týkala žalobce, resp. z nich bylo možné žalobce identifikovat.

7. V případě článku uveřejněného žalovaným 1) soud dovodil, že podle k článku připojené fotografii domu pohřešovaných osob lze konkrétní dům v [obec] dohledat a komukoliv znalému osob bydlících v tomto domě tak je ihned zřejmé, že pachatelem trestného činu těžkého ublížení na zdraví je žalobce - syn obětí (což je v článku řečeno explicitně). I kdokoli jiný, neznalý konkrétních obyvatel domu, si je podle soudu schopen na základě údajů v článku uveřejněných tento dům vyhledat a následně také identifikovat syna jeho obyvatel. Soud uzavřel, že na základě informací z předmětného článku je možné žalobce identifikovat jako osobu, která se měla dopustit těžkého ublížení na zdraví. Pravdivost tvrzení v článku žalovaného 1), že byl zadržen podezřelý muž, podle soudu nebyla prokázána, když žalovaný 1) nebyl schopen doložit původ této informace, z této obecné informace však podle soudu nelze dovodit, že by zadržená osoba měla být žalobcem. Obecnost je ještě zdůrazněna v závěru článku, kde je výslovně uvedeno, že policie odmítla potvrdit, zda je zadrženou osobou žalobce. Tímto tvrzením tak podle soudu nebyloasaženo do osobnostních práv žalobce. V dalším tvrzení z článku žalovaného 1), že žalobce měl v minulosti napadnout svého otce nůžkami na plech, je podle soudu jasně uvedeno, že syn pohřešované osoby (tedy žalobce) měl být obviněn z těžkého ublížení na zdraví vůči svému otci. Ani původ této informace žalovaný 1) nebyl schopen doložit. Touto informací, v níž výslovně spojuje žalobce se závažným trestným činem, nadto za použití novinářské zkratky, kdy z informace již není patrné, zda k činu opravdu došlo a jak trestní stíhání skončilo, žalovaný 1) fakticky vytváří dojem, že

žalobce čin těžkého ublížení na zdraví skutečně spáchal. Soud uzavřel, že v případě tohoto tvrzení vycházel žalovaný 1) z neověřených informací a jeho uveřejněním porušil presumpci nevinu žalobce, tedy zasáhl do osobnostních práv žalobce, konkrétně do jeho občanské cti.

8. V případě článku uveřejněného žalovaným 3) soud s ohledem na skutečnost, že k zahájení trestního stíhání žalobce došlo [datum], dovodil, že v době uveřejnění předmětného článku již žalobce byl „obviněným“ v souladu s trestněprávním názvoslovím. Pokud jde tedy o žalobci v předmětném článku hovořeno jako o „obviněném“, jde o pravdivé skutkové tvrzení, které úplným způsobem popisuje žalobcovu tehdejší procesní situaci. Pokud jde o identifikaci žalobce, lze podle soudu žalobce z článku bez větších obtíží identifikovat, když je zde explicitně uvedena ulice, kde mělo k činu dojít a sdělení, že obviněným z vraždy osob má být čtyřiatřicetiletý syn jedné z činem dotčených osob. Při posouzení pravdivosti tvrzení soud přihlédl k tomu, že se žalovanému 3) nepodařilo prokázat, kdo byl anonymním „kriminalistou“, na něhož je v článku odkazováno, či jak se žalovaný 3) k těmto konkrétním informacím z místa činu dostal. Tyto informace je tak nutno považovat za neověřené, a tedy nepravdivé. Soud proto uzavřel, že žalovaný 3) zasáhl do práva žalobce na občanskou čest tím, že o něm zveřejnil nepravdivé informace, že se měl žalobce dopustit dvojnásobné vraždy, čímž žalovaný 3) hrubě porušil presumpci nevinu žalobce.

9. Z hlediska důvodnosti uplatněných nároků na poskytnutí zadostiučinění ve formě omluvy soud přihlédl k jejímu navrženému znění, tedy zabýval tím, zda články mohly vyvolat dojem, že pachatelem trestné činnosti v souvislosti se zmizením dvou osob v [obec] je nadevší pochybnost syn zmizelého. To dovodil pouze v případě článku uveřejněného žalovaným 3), proto jen ve vůči žalovanému 3) shledal důvodným nárok na poskytnutí zadostiučinění ve formě omluvy, ve vztahu k žalovanému 1) žalobu v rozsahu tohoto nároku zamítl.

10. Pokud jde o nárok na zadostiučinění v penězích, v případě obou článků se podle soudu jednalo o intenzivní zásah do práv žalobce, který byl fakticky nařčen ze spáchání závažného trestného činu proti vlastnímu otci, aniž by toto nařčení bylo čímkoliv podloženo. Soud vzal v úvahu postavení žalovaných jakožto vydavatelů periodického tisku s tím, že ti se snažili uvedením nepravdivých, avšak čtenářsky atraktivních informací zvýšit odběr periodika, a tedy dosáhnout vyšších zisků, a to na úkor žalobce. S poukazem na nález Ústavního soudu ze dne [datum], č. j. I. ÚS 1586/09, je podle soudu částka 30 000 Kč zcela přiměřeným zadostiučiněním k odčinění nemajetkové újmy, která žalobci vznikla v důsledku jednání žalovaných. Proto ve vztahu k oběma žalovaným nároku na poskytnutí relutární satisfakce vyhověl.

11. Výroky o nákladech řízení odůvodnil soud odkazem na § 142 odst. 2 o. s. ř. (zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád) ve vztahu žalobce a žalovaného 1), jejichž míru úspěchu považoval soud za vyrovnanou a odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. ve vztahu žalobce a žalovaného 3), kdy náhradu nákladů přiznal úspěšnému žalobci. S přihlédnutím k tomu, že náklady žalobce sestávají toliko z nákladů soudem ustanovených právních zástupců, uložil soud žalovanému 3) povinnost nahradit tyto náklady (v rozsahu 1/3 a ve výši, která bude určena samostatným usnesením) k rukám státu. Výrok o přenosu poplatkové povinnosti soud odůvodnil odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 2 odst. 3 větou první zákona o soudních poplatcích (zák. č. 549/1991 Sb.).

12. Rozsudek v rozsahu výroku II. napadl odvoláním žalovaný 1). Namítl, že pokud byla žaloba zamítnuta v rozsahu uplatněného nároku na morální zadostiučinění, přiznání peněžitého zadostiučinění je v rozporu se zásadou, že přiznat peněžité zadostiučinění ve smyslu § 13 odst. 1, 2 obč. zák. lze pouze tehdy, pokud se morální satisfakce nejeví jako dostačující a důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti byla snížena ve značné míře. Navrhl proto, aby odvolací soud výrok II. rozsudku změnil a žalobu i v tomto rozsahu zamítl.

13. Rozsudek v rozsahu výroků III., IV. a souvisejících výroků VI. a VII. napadl odvoláním žalovaný 3). Předně zdůraznil, že není vydavatelem periodického tisku Právo a ani není dán jiný důvod, proč by měl uveřejňovat omluvu v tomto deníku. Dále uvedl, že je přesvědčen, že z provedeného dokazování jednoznačně vyplynulo, že článek „Pátrání po tělech pokračuje“ byl

uveřejněn v rámci zpravodajské licence se zachováním anonymity identity podezřelého pachatele i principu presumpce nevin, a že informace o vyšetřování, zejména pak citovaný výrok, „Důkazy proti němu máme, všechny biologické stopy na místě jednoznačně vedou k jeho osobě, podotkl kriminalista“ pocházely od orgánů činných v trestním řízení. Podle žalovaného 3) soud chybně dovodil porušení presumpce nevin, aniž by jakkoliv tento závěr opodstatnil odkazem na konkrétní výroky článku. Již název článku, „Pátrání po tělech pokračuje“ a úvodní věta, „Policisté stále prověřují různé vyšetřovací verze a shromažďují důkazy. Po tělech manželů pátrá vrtulník i psovodi“ zvýrazněná větším fontem písma jednoznačně vyjadřují tehdy aktuální fázi trestního řízení. Článek dále obsahuje výslovně informaci, že obviněný muž se k činu nepřiznal. Je tak zřejmé, že žalovaný 3) presumpci nevin důsledně dodržel a ve vztahu k obviněné osobě vyjadřoval v souladu se zjištěními vyšetřovatelů pouze podezření. Obsah celého článku je postaven výhradně na informacích z trestního spisu, které byly žalovanému 3) poskytnuty vyšetřujícím policejním orgánem a s jeho vědomím. S poukazem na obsah usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce ze dne [datum], které předcházelo o více než dva týdny vydání napadeného článku, je podle žalovaného 3) zřejmé, že informace obsažené v článku mají reálný základ a pocházejí z vyšetřovacího spisu, tedy že si žalovaný 3) nic nevymyslel. Napadený článek obsahuje jen faktické informace, žádnou kritiku či úvahu autorů článku. Článek nebyl doplněn žádnou fotografií domu žalobce, ani jinou fotodokumentací. Žalovaný dále poukázal na čestné prohlášení svědka [jméno] [příjmení] ze dne [datum], které má sice za tendenční a alibistické, přesto jednoznačně vypovídající o tom, že zdrojem informací byl některý z kriminalistů. Obdobně jmenovaný i své svědecké výpovědi zopakoval, že tímto kriminalistou rozhodně nebyl on, ale mohl jím být jiný jeho kolega. Dále žalovaný 3) namítl, že dle ustálené soudní judikatury vydavatel není ani povinen si informace získané od soudních anebo státních orgánů jakkoliv ověřovat, protože se předpokládá, že tyto autority šíří informace pravdivé anebo alespoň informace podložené. Pokud jde o zjištění, kdo byl kriminalistou poskytujícím informace, pak ve vztahu k meritu sporu identita orgánu činného v trestním řízení není podstatná. V této souvislosti žalovaný 3) poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 577/13 ze dne [datum], v němž Ústavní soud mj. deklaroval, že obecně platí, že presumpce nevin nebrání informování o trestním řízení nebo o okolnostech, které mohou opodstatňovat závěr o tom, že se někdo dopustil trestného činu. Dále připomněl stanovisko Ústavního soudu obsažené v nálezu sp. zn. II. ÚS 2296/14 ze dne [datum], v němž Ústavní soud vyslovil názor, že vydavatel je sice do určité míry odpovědný za uveřejnění i tzv. převzatých tvrzení, ale že současně, že je třeba přihlídnout též k tomu, kdo je autorem původního tvrzení, převzatého novinářem. Podle žalovaného 3) ani neodpovídá závěr soudu o tom, že byl žalobce v článku dostatečně identifikovatelný nejméně pro bezprostřední okolí bydliště. Konečně žalovaný 3) namítl, že žalobce neodstranil vady žaloby ve stanovené lhůtě a jeho podání ze dne [datum] je zcela zmatečné, když není zřejmé, která tvrzení se ke kterému z žalovaných vztahují, nadále pak schází tvrzení a důkazy ve vztahu ke konkrétní povaze, způsobu, charakteru, okolnostem a rozsahu každého z tvrzených zásahů, charakteru a rozsahu zasažené hodnoty, osobnosti, trvání a šíři nemajetkové újmy, která žalobci údajně vznikla a příčinné souvislosti mezi zásahem do nemajetkových práv a vzniklou újmou. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek v jím napadeném rozsahu změnil a žalobu zamítl.

14. Žalobce ve vyjádření k odvolání žalovaných 1) a 3) a jeho následném doplnění uvedl, že se nikdo nezabýval následky dopadů sporných článků do jeho osobní sféry a na jeho rodinný život, který byl zcela rozvrácen. Uvedl, že pokud soud v odůvodnění rozsudku odkazuje na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1586/09, pak ale jeho závěry nezohlednil, nevzal v úvahu majetkové poměry původce zásahu a ani závažnost zásahu a délku řízení. Pokud podle Ústavního soudu lze ultra petitum přiznat vyšší než požadované zadostiučinění, pak má žalobce za to, že soudem přiznané zadostiučinění nesplňuje ani funkci preventivně sankční. Dále uvedl přesvědčení, že v žalobě bylo nárokováno i příslušenství k žalované částce, což ale soud pominul.

15. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal podle § 212 a násl. o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně v napadeném rozsahu a dospěl k závěru, že odvolání žalovaných 1) a 3) je důvodné.

16. Předmětem přezkumu odvolacího soudu bylo rozhodnutí soudu prvního stupně, jímž ve výrocích II., III. a IV., jíž vyhověl žalobě a uložil žalovanému 1) povinnost poskytnout žalobci zadostiučinění v penězích a žalovanému 3) povinnost poskytnout žalobci zadostiučinění ve formě omluvy a rovněž v penězích. Tyto nároky žalobce uplatnil z titulu ochrany osobnosti ve smyslu § 11 a § 13 obč. zák., když tvrdil, že do jeho práv na čest, lidskou důstojnost, resp. vážnost fyzické osoby zasáhli žalovaní uveřejněním článků, v nichž sice není žalobce výslovně jmenován, ale lze ho z obsahu článků identifikovat, přičemž je v rozporu s principem presumpce neviny v člancích spojován s činy těžkého ublížení na zdraví a vraždy dvou osob jako jejich domnělý pachatel. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že k zásahu do práv žalobce ze strany obou žalovaných došlo, když žalobce lze z obsahu obou sporných článků identifikovat a v obou člancích je žalobce spojován (coby pachatel) s trestným činem těžkého ublížení na zdraví a vraždy, přičemž pravdivost těchto obvinění (ve smyslu zbavení se odpovědnosti vydavatele periodického tisku za uveřejnění informací, na jejichž věrohodnost se mohl legitimně spoléhat) žalovaní neprokázali, když neprokázali, že jimi uveřejněné informace jim poskytly orgány činné v trestním řízení. Podle soudu prvního stupně byly informace poskytnuté žalovanými neověřené, tudíž nepravdivé, a jejich zveřejněním došlo k porušení presumpce neviny žalobce. S názorem soudu prvního stupně o tom, že je důvodný požadavek žalobce na poskytnutí zadostiučinění, se však odvolací soud neztotožňuje.

17. Jak uvedl Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 608/2007, ke vzniku občanskoprávních sankcí za nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti fyzické osoby podle § 13 o. z. musí být jako předpoklad odpovědnosti splněna podmínka existence zásahu objektivně způsobitelného vyvolat nemajetkovou újmu spočívající buď v porušení, nebo jen ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální integritě. Tento zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí zde být zjištěna existence příčinné souvislosti mezi takovým zásahem a dotčením osobnostní sféry fyzické osoby. Nenaplnění kteréhokoliv z těchto předpokladů vylučuje možnost nástupu sankcí podle ustanovení § 13 o. z. Neoprávněným zásahem je zásah do osobnosti fyzické osoby, který je v rozporu s objektivním právem, tj. s právním řádem. O takovýto zásah pak proto nejde mimo jiné tehdy, když je zásah dovolen (resp. jeho možnost předpokládána) zákonem, pokud tak nejsou překročeny zákonem stanovené meze. Jde o situace, kdy nad individuálními zájmy jednotlivých fyzických osob, do jejichž osobnosti je zasahováno, převládá závažnější, významnější a funkčně vyšší zvláštní veřejný zájem. Tento zásah do osobnostních práv zůstává ovšem povoleným za předpokladu, že se stal přiměřeným způsobem, a zároveň není-li v rozporu s takovými oprávněnými zájmy fyzické osoby, na kterých je třeba s ohledem na zajištění elementární úcty k důstojnosti její osobnosti za všech okolností bezpodmínečně trvat. Tato licence ovšem není dána tam, kde se jedná při posuzovaném zásahu proti osobnostním právům fyzické osoby dopustí excesu. Pravdivá informace nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokud tento údaj není podán způsobem, že zkresluje skutečnost, či není natolik intimní, že by odporoval právu na ochranu soukromí a lidské důstojnosti. Hodnotící soud naopak vyjadřuje subjektivní názor svého autora, který k danému faktu zaujímá určitý postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti, a to na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Hodnotící soud proto nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho prezentace je přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky, tzn., zda primárním cílem není hanobení a zneuctění dané osoby. K presumpci neviny se vyslovil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. 30 Cdo 1413/2012, podle něhož pokud odsuzující rozhodnutí nenabýlo právní moci, nelze o zadržení, o tom na koho bylo podáno trestní oznámení, o tom, na koho byla uvalena vazba, u koho bylo zahájeno trestní řízení, o obžalovaném či o nepravomocně odsouzeném referovat jako o pachateli trestného činu. Proto je také do této doby nepřipustné ho označovat jako kriminálního, zločince, podvodníka, násilníka atp. V tomto stádiu je třeba zdržet se jakékoliv zpravodajské úvahy, která by se dotýkala viny této osoby,

neboť vina je věc hodnocení, které náleží výlučně soudu.“ či, o určité fyzické osobě jako o pachateli určitého trestného činu je pak přípustné informovat veřejnost až po pravomocném odsuzujícím rozsudku.

18. Podle odvolacího soudu v projednávané věci soud prvního stupně z obsahu článku, „Dům byl plný krve, ale oběti záhadně zmizely“, uveřejněného žalovaným 1) dne [datum] v deníku Právo, a z článku, „Pátrání po tělech pokračuje“, uveřejněného žalovaným 3) v jím vydávaném periodiku [příjmení] deník dne [datum] správně dovodil, že jde o články zpravodajského žánru, prosté hodnotících soudů jejich autorů a obsahující pouze skutková tvrzení. Stejně tak správně dovodil, že obsahem článků je přehledný souhrn informací, které se jejich autorům podařilo získat. Podle názoru odvolacího soudu nelze soudu prvního stupně vytknout pochybení ani ohledně jeho závěru, že žalobce lze z obsahu obou článků identifikovat. Za situace, kdy obsah obou článků navozuje dojem, že pachatelem vraždy je žalobce (v případě prvního článku pak je žalobce označen i za pachatele trestného činu těžkého ublížení na zdraví), aniž by bylo vydáno tomu odpovídající odsuzující rozhodnutí, lze i podle odvolacího soudu dovodit, že došlo k porušení principu presumpce neviny a zásahu do práv žalobce. Soud prvního stupně však pochybil, pokud nevzal z pohledu způsobilosti zásahu vyvolat nemajetkovou újmu spočívající buď v porušení, nebo jen ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální integritě v úvahu míru intenzity zásahu. [jméno] je třeba poměřovat osobou žalobce, v době rozhodování soudu prvního stupně vykonávajícího trest odnětí svobody za přípravu zvláště závažného zločinu vraždy (jak vyplývá z obsahu spisu) a v době uveřejnění článků obviněného z trestného činu vraždy (o němž bylo referováno v předmetných článcích žalovaných). Občanská čest a lidská důstojnost žalobce byla poškozena jednáním samotného žalobce natolik, že zásah v podobě článků žalovaných 1) a 3) nemohl objektivně nabýt takové intenzity, aby byl způsobilý vyvolat nemajetkovou újmu spočívající v porušení či jen ohrožení osobnosti žalobce. Podle odvolacího soudu se nejedná jako správný ani závěr soudu prvního stupně, že informace, které žalovaní uveřejnili, byly neověřené, a to za situace, kdy sice žalovaní neoznačili přesný zdroj těchto informací (konkrétního, „kriminálního“), ale výsledky provedeného dokazování svědčí o tom, že uveřejněné informace byly poskytnuty orgány činnými v trestním řízení. To však s ohledem na výše uvedené již nebylo pro rozhodnutí o odvolání podstatné.

19. S ohledem na shora uvedené tak podle odvolacího soudu vytýkaným jednáním žalovaní 1) a 3) do osobnostních práv žalobce nezasáhli, právo žalovaných na šíření informací a svobodu projevu s přihlédnutím ke všem výše zmíněným okolnostem případu převážilo nad právem na ochranu osobnosti žalobce. Aniž by tak bylo třeba zabývat se zjevným pochybením soudu prvního stupně při formulaci výroku III. (jímž uložil povinnost omluvit se v deníku, který tento žalovaný nevydává), odvolací soud napadený rozsudek ve výrocích II., III. a IV. podle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil a žalobu v tomto rozsahu zamítl.

20. Vzhledem k tomu, že odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně, rozhodl znovu (v souladu s § 224 odst. 1 o. s. ř.) o nákladech řízení před soudem prvního stupně. V řízení před soudem prvního stupně zcela úspěšnému žalovanému 1) náleží náhrada nákladů ve výši 900 Kč, odpovídající režijním náhradám podle § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu, za 3 úkony (účast na jednání soudu ve dnech [datum], [datum] a [datum]), učiněné po nabytí účinnosti citovaného předpisu. Zcela úspěšnému žalovanému 3) náleží podle § 142 odst. 1 o. s. ř. za řízení před soudem prvního stupně včetně prvního odvolacího řízení náhrada nákladů řízení ve výši 28 798 Kč, sestávající z odměny advokáta za 7 úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, vyjádření ze dne [datum], účast na jednání soudu ve dnech [datum], [datum], [datum], [datum] a [datum]) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 vyhl. č. 199/1996 Sb., advokátní tarif, 7 režijních náhrad po 300 Kč podle § 13 advokátního tarifu, vše se zvýšením o DPH.

21. O nákladech odvolacího řízení soud rozhodl v souladu s § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. a přiznal úspěšnému žalovanému 1) právo na náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 2 600 Kč, sestávající z režijních náhrad podle § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb. po 300 Kč (za podané odvolání a účast na jednání odvolacího soudu) a náhrady zaplaceného soudního poplatku ve výši 2 000 Kč. Úspěšnému žalovanému 3) byla přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení ve výši 12 228 Kč, sestávající z odměny za 2 úkony právní služby (odvolání, účast na jednání odvolacího soudu), 2 režijních náhrad po 300 Kč, vše se zvýšením o DPH, a náhrady zaplaceného soudního poplatku ve výši 4 000 Kč. Platební místo náhrady nákladů řízení je v případě žalovaného 3) určeno podle § 149 o. s. ř.

Poučení:

Dovolání proti tomuto rozhodnutí lze podat za podmínek § 237 o. s. ř. ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání (§ 237 až 238a o. s. ř.) je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat jeho splnění v exekucním řízení.

Praha 28. února 2022

Mgr. Jiří Čurda
předsedkyně senátu